

Trinn 1 – vedlegg 1: Speidingens idé og verdigrunnlag

Hva er speiding? (inspirasjon til veileder)

Speiding er friluftsliv sier mange, og får kanskje litt bakoversveis når de hører at speidere i Afrika og Asia slett ikke forbinder speiding med friluftsliv. Norges speiderforbund har i mange år beskrevet speiding gjennom en brosjyre som sier: Speiding er vennskap, speiding er friluftsliv, speiding er praktisk viten og speiding er livskvalitet. Med andre ord kunne vi meldt oss rett inn i turistforeningen. Vi har glemt at speiding er noe mer enn dette. Dette er selvsagt ting man opplever gjennom speidingen, men dette er ikke speiding. Speiding er en metode for utvikling av barn og unge, eller som WOSM sier: Scouting: an educational system. Speiding er et utdanningssystem.

Da BP skrev "scouting for boys", var det ikke meningen at den skulle gi støtet til en ny organisasjon, men den skulle foreslå en metode eller et utdanningssystem for skoler og foreninger som allerede var i drift. BP var opptatt av det moralske forfallet i hjemlandet og *ved hjelp av* karakterbyggende aktiviteter, en oppdragelse eller en utdanning gitt gjennom speidingen ville han forhindre dette forfallet.

All oppdragelse og utdanning er målrettet. Dette gjelder også speidingen, og NSF hevder i flere av sine publikasjoner å være en målstyrt barne- og ungdomsorganisasjon. For målstyrte organisasjoner beskrives selve hovedmålet, eller den store ambisjonen, gjennom en formålsparagraf. Formålsparagrafen skal hjelpe oss til å holde et klart fokus når vi roter oss bort i delmål, holdningsmål, langtidsplaner og etter hvert løsrevne aktiviteter.

Når speidere, som voksne, tenker tilbake på sin speidertid, så husker de selve aktivitetene de gjorde i speideren. Når speiderne blir ledere, risikerer de å tro at det var knutene, livlinekastingen og morsealfabetet som var selve speidingen. Og da er det selvsagt disse aktivitetene de planlegger for sine speidere igjen. Nå i en løsrevet form. Vi lærer jo bort det vi selv fikk lære. Speidere får ikke nødvendigvis med seg at det er et mål utenfor selve aktiviteten; at det ikke var det de gjorde, men det de oppnådde gjennom det de gjorde som var det vesentlige. Vi har ikke vært så flinke til å holde fokus på målet i NSF, og det er dessverre svært få som har et bevisst forhold til formålsparagrafen i dag.

BP kom med en nokså klar formaning når det gjelder dette:

"La oss derfor, på veien mens vi trener våre speidere, holde de høye mål foran oss, og ikke bli for opptatt av skrittene"

Baden-Powell (B-P) tjenestegjorde lenge som speider i det militære. Da Baden-Powell kom hjem fra det militære, oppdaget han at det han hadde lært seg gjennom livet som speider i det militære stadig kom til nytte i det sivile livet. Da BP ble opptatt av ungdommenes moralske forfall i hjemlandet, kom han på ideen om å la unge mennesker lære å utvikle seg etter den samme metoden som han selv hadde skaffet seg så mye kunnskap og erfaring gjennom - speiding!

Under krigen hadde Baden-Powell sett at barn og ungdom kunne utrette mye mer enn de voksne trodde, bare man ga dem ansvar. De militære speiderne hadde på tro og ære forpliktet seg til å tjene sitt land og følte derfor et stort ansvar for å løse oppgavene de var satt til og leve opp til det de hadde lovet. Gjennom friluftsliv ble speiderne trent til å klare seg på egenhånd med enkle hjelpemidler. I små grupper, patruljer, trentes evnen til samarbeid og patruljekameratene lærte av

hverandre. I stedet for å lese eller høre om ting mente B-P at den beste måten å lære på var gjennom å gjøre og finne ut av ting selv, slik speiderne i det militære hadde vært nødt til.

Det var altså det å bruke den militære speidingen som en læringsmetode i det sivile, som var BPs geniale og unike ide. Det var dette som var nytt i en tid da mange flere enn BP engasjerte seg i ungdommers karakterutvikling, og da mange flere tok i bruk friluftslivet for å oppnå dette.

Baden-Powell ga derfor speiderne et oppdrag å arbeide for – en bedre verden. Han ga dem en lov å forholde seg til – speiderloven og de måtte på en høytidelig måte forplikte seg til å arbeide for dette gjennom å avlegge speiderløftet. BP organiserte de sivile speiderne i patruljer og sendte dem ut i friluft for å lære på egenhånd. Og det er dette som er speidermetoden.

I flere av både WOSM og WAGGGS sine publikasjoner er speidermetoden framhevet som selve essensen i speidingen. Det er det som skiller speiderbevegelsen fra alle de andre!

Skolen har *samme formål som oss*, nemlig å utvikle barn og ungdom til å bli gode samfunnsborgere.

Mange organisasjoner *bedriver de samme aktivitetene* som oss.

Det er altså metoden – hvordan vi gjør tingene – som skiller oss fra alle de andre, og det er dette vi må gripe fatt i og bli gode på.

Dersom vi klarer å sette målet foran oss og blir mer bevisst på at speiding handler om utvikling av barn og ungdom ved hjelp av speidermetoden, finnes det en liten fare. Hvis vi ikke tenker på hvorfor vi skal utvikle selvstendige og ansvarsbevisste mennesker, kan vi ende opp med å fokusere på en individuell personlighetsutvikling i tråd med trendene hos "de moderne polfarerne", "Kvinner og Klær" og andre glansede magasiner, og til slutt ende opp med selvstendige barn og unge som kaprer toppstillinger i næringslivet og følger drømmene sine. Og målet vårt er jo ikke å sende alle speidere til Himalaya for å bestige et høyt fjell. Det blir lett å glemme at speiderne skal utvikle seg til å hjelpe andre og til å nå et mål utenfor seg selv.

Og vi har en spesiell utfordring når det gjelder dette her i Norge. BP var som sagt ikke den eneste som var opptatt av ungdommers forfall og så til friluftslivet for å utvikle ungdommers karakter. Blant annet ville vår nasjonalhelt Fridtjof Nansen også bygge karakterer gjennom friluftsliv som metode. Han var imidlertid opptatt av skogensomheten og det å komme vekk fra de andre. BP derimot var opptatt av at utviklingen måtte skje i patruljen. Og Nansen er selve grunnleggeren av den norske turkulturen og den norske friluftslivstradisjonen. Speiderbevegelsen har historisk sett stått som en motvekt til denne norske alenevandringen. Når vi fokuserer på friluftsliv som en hovedaktivitet i en norsk setting, og i en tid med stadig mer individuell og egosentriske friluftslivstrender, er det ekstra viktig at vi ikke glemmer at BPs metode ikke var utvikling gjennom et individuelt friluftsliv alene, men utvikling gjennom en sivil og fredlig variant av den militære speidingen som innebar mer enn friluftsliv. Og at målet ikke var å utvikle et potensial til å krysse Grønland på ski uten etterforsyninger, men å arbeide for en bedre verden for alle. Vi lover jo etter beste evne å hjelpe andre, ikke oss selv.

NSFs lover §1-5-1 sier: "Norges speiderforbunds formål er å utvikle mennesker til selvstendighet og til å ta aktivt ansvar i samfunnet i samsvar med idealene fra speiderløftet og speiderloven"

Speiderløftet

Jeg lover etter beste evne å være åpen for Gud, hjelpe andre og leve etter speiderloven.
eller

Eg lovar etter beste evne å vere open for Gud, hjelpe andre og leva etter speidarlova.

Speiderloven lyder:

1. En speider søker sin tro og respekterer andres.
2. En speider kjenner ansvar for seg selv og andre.
3. En speider er hjelpsom og hensynsfull.
4. En speider er en god venn.
5. En speider er ærlig og pålitelig.
6. En speider kjenner naturen og verner om den.
7. En speider tenker og handler selvstendig og prøver å forstå andre.
8. En speider gjør sitt beste i motgang og vansker.
9. En speider er nøysom og prøver å klare seg selv.
10. En speider arbeider for fred og forståelse mellom mennesker.

eller

1. Ein speidar søkjer si tru og respekterer andre si.
2. Ein speidar kjenner ansvar for seg sjølv og andre.
3. Ein speidar er hjelpsam og viser omsyn.
4. Ein speidar er ein god ven.
5. Ein speidar er ærleg og til å lite på.
6. Ein speidar kjenner naturen og vernar om han.
7. Ein speidar er sjølvstendig i det han tenkjer og gjer, og prøver å forstå andre.
8. Ein speidar gjer sitt beste i motgang og vanskar.
9. Ein speidar er nøysam og prøver å greie seg sjølv.
10. Ein speidar arbeider for fred og forståing mellom menneske.

Speidernes valgspråk lyder:

Vær beredt *eller* Ver budd.